

De kunst van het vreedzaam vechten

TWEEDE GOUDSE REDE VOOR VERDRAAGZAAMHEID

- ▶ Waar komt onverdraagzaamheid vandaan?
- ▶ Waar komt verdraagzaamheid vandaan?
 - ▶ Erfelijk?
 - ▶ Opvoeding?
 - ▶ Eigen beslissing?

 - ▶ Leerproces
 - ▶ Van wie?

Verdraagzaamheid afgenomen?

3

- ▶ Acceptatie van iets wat tegen je eigen waarden in gaat
- ▶ Acceptatie van afwijkendheid
- ▶ Accepteren wij meer of minder dan onze (groot)ouders?
 - ▶ M.b.t. geloof, afkomst, leefgewoonten, muziekstijl, kleding, enz
 - ▶ Van buren?
 - ▶ Van partners van je kinderen?
- ▶ Verminderde greep van families op individuen
- ▶ Vrijheid is het zusje van verdraagzaamheid

Groei van verdraagzaamheid

4

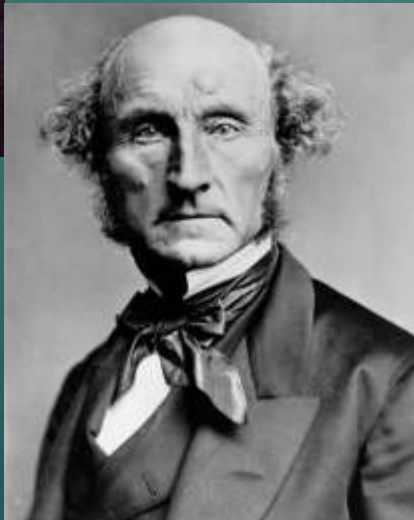
Erasmus

1. Vrijheid van geloven

Kant

2. Vrijheid van denken
mondigheid

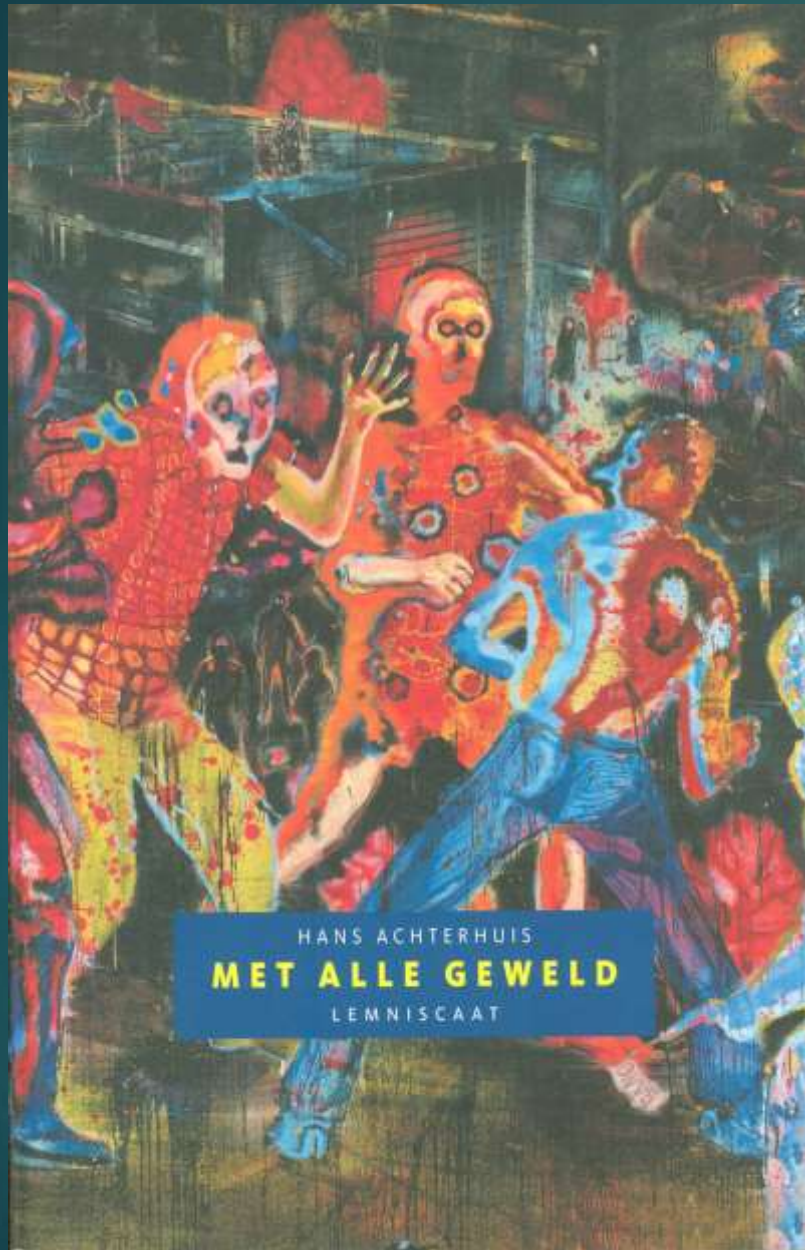

Mill

3. Vrijheid van levensstijl
schadebeginsel

Oorsprong van onverdraagzaamheid

- ▶ Verdraagzaamheid heeft geen natuurlijke bron
 - ▶ Want je moet het leren
- ▶ Onverdraagzaamheid heeft geen natuurlijke bron
 - ▶ Want alleen mensen kennen onverdraagzaamheid
- ▶ Onverdraagzaamheid hoort bij cultuur/beschaving
 - ▶ Ter wille van beteugeling van geweld
 - ▶ Vanwege onverdraaglijkheid van geweld
 - ▶ Onverdraagzaam voor de lieve vrede
- ▶ Verdraagzaamheid en vrede moeilijke combinatie
 - ▶ Verschillende afkomst
 - ▶ Alleen in het moderne denken gekoppeld
 - ▶ Onderzoek naar (on)verdraagzaamheid moet gekoppeld aan onderzoek naar vrede

5

kerngedachten

- ▶ I. Intern geweld is sinds de oertijd onverdraaglijk
- ▶ II. Voor de beteugeling van intern geweld zijn grote offers gebracht
 - ▶ Oorsprong van onverdraagzaamheid
- ▶ III. Er is steeds verzet ontstaan tegen die offers
- ▶ IV. Het verzet wordt succesvol als een vredesorde wordt gevonden die gebaseerd is op spelregels
 - ▶ Vrede met verdraagzaamheid
- ▶ V. Er is dagelijks concurrentie tussen de oude en de nieuwe vredesorde

I Botsing

1. Intern geweld is sinds de oertijd onverdraaglijk

- ▶ Bedreiging van de menselijke soort
- ▶ Van andere soorten niets te duchten
- ▶ Oerbeeld van de broederstrijd
- ▶ Empathie leidt tot rivaliteit
- ▶ Van territoriumstrijd tot strijd op leven en dood
- ▶ Escalatie dreigt altijd
- ▶ Dus: prioriteit voor geweldbeteugeling
- ▶ Meest fundamentele behoefte

II Beschaving

2. Voor de beteugeling van intern geweld zijn grote offers gebracht

- ▶ Ongelijkheid
 - ▶ onderschikking
- ▶ Onvrijheid
 - ▶ Geboden en verboden
- ▶ Onverdraagzaamheid
 - ▶ Geen afwijkingen toegestaan
- ▶ Mensenoffers
 - ▶ Verbredering over de ruggen van afwijkenden

les van Spinoza

10

- ▶ Het gaat er Spinoza om de menselijke en maatschappelijke verhoudingen zonder vooringenomenheid te bestuderen,
“mij er niet vrolijk over te maken, noch daarover te rouwen of ze te verachten, maar enkel ze te begrijpen”
- ▶ Verdraag de onverdraagzaamheid

III Ontworsteling

3. Er is steeds verzet ontstaan tegen die offers

- ▶ Protestreligies
 - ▶ Slavenreligie
 - ▶ Gelijkheidsgedachte in jodendom, christendom en islam
 - ▶ Oosterse protestreligies
- ▶ Individuele slachtoffers die niet meewerken
- ▶ Ontsnapping aan verwantschapsbanden
- ▶ Verval van de standenmaatschappij

IV Modernisering

12

4. Het verzet wordt succesvol als een vredesorde wordt gevonden die gebaseerd is op spelregels

▶ Speelvelden voor vreedzame gevechten

- ▶ Rechtsorde
- ▶ Markten
 - Geen verbod op vechten
 - Wel spelregels
 - Scheidsrechters
 - Verlies accepteren
 - Respect hebben voor tegenstander
 - Mondigheid
 - Training
- ▶ Discussiefora
- ▶ Sportvelden
- ▶ Parlementen
- ▶ Tafels

5. Er is dagelijks concurrentie tussen de verschillende methoden van vredeshandhaving

- ▶ Verticale orde
- ▶ Gehoorzaamheidscultuur
- ▶ Bevelshuishouding
- ▶ Onverdraagzaamheid
- ▶ Verbod op interne gevechten
- ▶ Horizontale orde
- ▶ Sportiviteitscultuur
- ▶ Onderhandelingshuishouding
- ▶ Verdraagzaamheid
- ▶ Vreedzame gevechten

De toekomst van traditionele culturen

14

▶ Tradities kunnen

- Of meebewegen en verdraagzaam worden
- Of zich verschansen in een afgeschermd verticale orde
- Of hun verticale orde tot gelding te brengen

▶ De moderne wereld kan

- Of tradities ruimte geven
- Of de moderniteit tot gelding brengen

▶ Tradities zijn dan

- Vrijzinnig
- Orthodox
- Fundamentalistisch

▶ het moderne denken is dan

- Pluriform
- Secularistisch

Agnosten

Ietsisten

Laatste pagina

wreedheid, wreedheden 64, 289-90, 332, 356
Wyden, P. 513

xenofobe, xenofobie 194, 567, 575
Xerxes 424, 438

Yahuna 244-5
Yanomami 350-2
Yde 174

Zacharia 233, 281
Zanden, J.L. van 327-34
zelfzucht 60, 169
Zeus 49-50, 211-2, 309, 386-7, 420, 528
zondebok(mechanisme) – passim
zorgethiek 46, 487
Zuid-Afrika 27, 83, 90, 535, 542
Zuid-Korea 84, 561
Zuma, J. 535
Zwarte Dood 179, 287, 329
Zwarte Piet 132
Zweden, Zweeds 72, 78, 483, 547
Zwitser(land) 442, 462

De toekomst van traditionele culturen

17

▶ Tradities kunnen

- Of meebewegen en verdraagzaam worden
- Of zich verschansen in een afgeschermd verticale orde
- Of hun verticale orde tot gelding te brengen

▶ De moderne wereld kan

- Of tradities ruimte geven
- Of de moderniteit tot gelding brengen

▶ Tradities zijn dan

- Vrijzinnig
- Orthodox
- Fundamentalistisch

▶ het moderne denken is dan

- Pluriform
- Secularistisch

Agnosten

letsisten

Waar komt het schenken vandaan?

18

- ▶ Alle beschavingen hebben schenkingsrituelen
- ▶ Zonder schenking geen vrede
- ▶ Zonder vrijwilligheid geen orde
- ▶ In strijd om het bestaan toch schenkingsbereidheid
- ▶ In de oude orde:
 - ▶ Verticale bevelssystemen, horizontale schenkingspraktijken
- ▶ In een moderne orde:
 - ▶ 2 x horizontaal: belangeloos schenken en vreedzaam vechten

schenkkunst

- ▶ Schenkingsrituelen zijn:
 - ▶ Èn waardevol
 - ▶ Èn veranderlijk
- ▶ De kunst van het vreedzaam vechten
- ▶ De kunst van het creatief schenken

Wat is er mis met een compromis?

Stellingen

- ▶ Verdraagzaamheid neemt toe (en niet af)
- ▶ Vrede gaat vóór rechtvaardigheid
- ▶ Vrede is meer gediend met mondigheid dan met gehoorzaamheid
- ▶ Onverdraagzaamheid begrijpen is onverdraagzaamheid verdragen
- ▶ Zonder schenkingsrituelen geen beschaving